

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra DE FREMMEDE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 212. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511420976.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Saaledes endtes denne Tildragelse, i hvilken, saa liden, som den synes at være, en opmærksom Tilskuere, vil finde de første Grund-Træk, af den Persons tilkommende Karakter og formodentlige Skjæbne, som spillede Hoved-Rullen deri - Man vil finde det første Anlæg til en falsk Ærgjærrighed; en Egensind, der allerede begyndte at hærde sig til Halsstarrighed; en Hidsighed i at fatte Beslutninger og i at udføre dem, som efter al Anseelse kun mange Aar og mange Ulykker kunde dæmpe; en Forvovenhed, og en Tilbøyelighed til voldsomme Foretagender, hvorom man med Grund kunde befrygte, at den med Tiden vilde blive til Brutalité, og have de meest tragiske Følger; endelig en Letsindighed i Hensigt til alt hvad man kalder timelig Lykke, der heller intet got spaaede, helst da man kunde formode, at den efterhaanden vilde blive til en fuldkommen Foragt deraf - Alt dette vil man finde blandet med Træk af en sand Høyhed i Sjælen, med Glimt af en ægte Ædelmodighed, med en Bestandighed i Venkab, der kunde holde ud imod alt uden imod sande eller indbildte Fornærmelser af hans Ven; og selv med en Blødhed, en virkelig Bøyelighed i Sjælen, der yttrede sig ved alle Leyligheder, hvor ingen Tvang havde Sted; det er at sige overalt, uden der, hvor den meest behøvedes - Da man maaskee vil være vanskeligst ved at tiltroe ham denne sidste Egenskab, vil jeg, foruden det man kan spore af den og af hans Forsonlighed, i hans Opførsel mod Clement, her anmærke, at han ikke alleneste oprigtig fortrød sin Overiilelse mod den yngste Baron, og gjerne havde gjort ham || Afbigt paa sine Knæ, saalænge han troede ham i Fare; men at han og, saasomt han havde udstaaet sin Straf, og da ingen meer begjærte det af ham, tilskrev denne sin Fiende en Seddel, hvori han blant andet 213 erklærede, at han altid havde fortrydt og endnu oprigtig fortrød den Fare og Pine, som han endskjønt uden Forsætt havde forvoldet ham, og at han selv desto taalmodigere havde underkasted sig den bitterste Skam og en temmelig Smerte, fordi han ansaae det for en billig Gjengjeldelse, og fordi han ønskede, at Baronens maatte finde nogen Lindring deri, at hans Overvinder ikke var sluppet mindre end skadesløs fra deres Trætte - Det er sandt, at han, ventelig for ikke at synes for ydmyg, sluttede denne Seddel, med et par Sottiser, og selv med nogle Trudsler til den ældre Baron, hvilke saa reent udslettede alle dens Fortjenester, at den nær havde tildraget ham en nye Process - Men man vil dog finde Forsonlighed, om ikke endnu noget ædlere deri - Vil man nu legge de Dyder til, som selv en Deel af hans Feyl lod formode, den Ueggenytte, den Beredvillighed at opoffre alting for at hjælpe dem, der trængte til hans Hjælp, den Hurtighed og Stivhed i gode Beslutninger, det Mod i Fare, den Standhaftighed i Ulykker, som man med god Grund kan sætte forud hos ham; saa synes hans gode Egenskaber i en blot moralsk Forstand, endog at overveje de slette - Men Hoved-Feylen bestod deri, at alle hans Dyder var blot moralske, og at de fleeste næsten streed ligesaameget imod alle de Regler, hvilke den nu brugelige Klogskab foreskriver, som hans Feyl - I en oeconomic Forstand skilte disse sig virkelig kun fra hiine derved, at de hastigere yttrede deres onde Følger, og at man meer aabenlyst lastede dem - Man kan derfor med temmelig Vished spaae, at han med Tiden vil gjøre bedre Figur og bedre Lykke i en Roman, end i det borgerlige Liv - Man kan haabe, at han vil blive en af den Sort gode Mennesker, som vi give vort Bifald, naar vi læse deres Historie, endskjønt vi tage os meget nøye i Agt, for at vælge dem til vore Mynstre - Men man kan med temmelig Sikkerhed forudsige, 214 at han vil blive et eventyrligt, et ulykkeligt og selv et farligt Menneske - Men det som synes meest at fortjene vor Opmerksomhed, er den nøye Overeensstemmelse af hans Dyder og Feyl, i denne Post, der ligesom synes at være deres HovedHensigt, den at ødelegge hans Lykke - Er det mueligt, at der kan være en Drift i Mennesket der strider lige imod hans Egennytte? - Men herom vil vi faae Leylighed at tale meer, naar vi ved Fortsættelsen af denne Fortælling, see de anførte Egenskaber der endnu kun ere spæde, efterhaanden, udviklede, hærdede og Frugtbringende - ||